

**МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 30, тел. (044) 206-38-44, факс (044) 531-36-92
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mpe.kmu.gov.ua>, код згідно з ЄДРПОУ 37471933

На № _____ від _____

**Народному депутату України
Колеснікову Д.В.**

Про надання інформації

Шановний Дмитре Валерійовичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 22.12.2018 № 49579/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України А. Парубія від 07.12.2018 № 11/10-1720 Міненерговугілля розглянуло Ваш депутатський запит від 06.12.2018 № 68/180 щодо небезпечного стану атомної енергетики України та надає відповідну інформацію з питань, порушених у зазначеному запиті.

Додаток: на 5 арк.

З повагою

Міністр

І. Насалик

238005

Шевченко О. 206 36 07

УВ Міністерство енергетики та
вугільної промисловості
України
НД/1-33-196 від 21.01.2019

арк.6

Інформація щодо поточного стану атомної енергетики України

1. *«Чи планує Уряд України впродовж 2019 року проведення незалежного міжнародного аудиту під головуванням МАГАТЕ з метою подальшого продовження термінів безпечної роботи енергоблоків атомних станцій в Україні?»*

Зазначені роботи проводяться МАГАТЕ в рамках програми SALTO. Місії SALTO проводяться МАГАТЕ з метою надання підтримки операторам АЕС у розробці належних підходів до підготовки енергоблоків АЕС до безпечної довгострокової експлуатації. З 17 по 25 квітня 2018 року на енергоблоці № 3 ВП ЮУАЕС, керуючись відповідними вимогами (IAEA Service Series No. 26), відбулась попередня місія (PRE-SALTO). Безпосередньо місія SALTO на енергоблоці № 3 ВП ЮУАЕС запланована у період з 3 по 12 грудня 2019 року. Інших заходів у 2019 році не передбачено.

2. *«Які заходи у 2018 році було здійснено Урядом України з виконання законів України, нормативних документів та документів галузевого рівня, що регламентують поводження з радіоактивними відходами при експлуатації українських АЕС для забезпечення екологічної та радіаційної безпеки населення нашої держави?»*

Поводження з радіоактивними відходами (далі - РАВ) на українських АЕС здійснюється на основі ліцензій на експлуатацію енергоблоків та повністю відповідає вимогам законодавства, національних норм і правил у сфері використання ядерної енергії.

Відповідно до національної Стратегії поводження з РАВ, Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з РАВ, Комплексної програми поводження з РАВ у ДП «НАЕК «Енергоатом» на період 2017-2021 рр. на кожній українській АЕС необхідно створити комплекси з переробки РАВ (далі - КПРАВ), які дозволять підготувати РАВ до передачі їх у власність держави на довготривале зберігання та захоронення, суттєво зменшити обсяги РАВ на майданчиках АЕС, раціонально використовувати обсяги існуючих сховищ, покращити радіаційний стан за рахунок зниження дозових навантажень на персонал, підвищити культуру безпеки в галузі поводження з РАВ.

У 2018 році введені в експлуатацію комплекси з переробки РАВ на Рівненській і Запорізькій АЕС.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 №240-р «Про затвердження проекту «Будівництво комплексу з переробки радіоактивних відходів ВП «ХАЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом» затверджено проект КПРАВ Хмельницької АЕС. У 2018 році проведені тендерні процедури на основі відкритих торгів та укладені договори на постачання основного технологічного обладнання КПРАВ ВП ХАЕС. Введення в експлуатацію комплексу з переробки РАВ на Хмельницькій АЕС заплановано у 2021 році.

З 2018 року розпочаті роботи із створення комплексу з переробки РАВ Южно-Української АЕС, проект якого затверджено наказом Міненерговугілля від 02.02.2017 № 93 «Про затвердження проекту «Будівництво комплексу з переробки радіоактивних відходів ВП «ЮУАЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом». Введення в експлуатацію комплексу з переробки РАВ на Южно-Українській АЕС заплановано у 2023 році.

Окрім реалізації заходів зі створення КПРАВ у ВП АЕС, ДП «НАЕК «Енергоатом» здійснює низку інших заходів Загальнодержавної програми поводження з радіоактивними відходами, зокрема розроблення та впровадження приладів і методик контролю фізичних характеристик радіоактивних відходів, удосконалення ділень дезактивації на АЕС,

забезпечення АЕС контейнерами для зберігання різних типів РАВ тощо. В цілому, аналіз виконання заходів завдання Загальнодержавної програми дозволяє зробити висновок щодо значного прогресу у реалізації найважливіших заходів програми, які є відповідальністю Міненерговугілля та ДП «НАЕК «Енергоатом».

Джерелом фінансування всіх заходів щодо удосконалення системи поводження з РАВ на АЕС України є власні кошти ДП «НАЕК «Енергоатом».

Починаючи з 2009 року ДП «НАЕК «Енергоатом» сплачено до Державного фонду поводження з радіоактивними відходами (Фонд РАВ) близько 6,6 млрд гривень.

Довідково: Фонд поводження з РАВ створений у 2008 році (Закон України від 17.09.2008 №515-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо поводження з радіоактивними відходами») з метою фінансового забезпечення робіт з комплексного вирішення проблем поводження з радіоактивними відходами в Україні (включаючи їх довготривале зберігання та захоронення). ДП «НАЕК «Енергоатом» є основним наповнювачем Державного фонду поводження з радіоактивними відходами.

Цільове призначення Фонду РАВ – створення в зоні відчуження ЧАЕС інфраструктури для довготермінового зберігання осклованих високоактивних відходів (далі - ВАВ) від переробки ВЯП АЕС України, які мають бути повернуті з РФ (введення в експлуатацію планувалось ще в 2013 році) та створення не пізніше 2012 року другої черги комплексу «Вектор» для приймання кондиційованих експлуатаційних відходів АЕС на захоронення.

На сьогодні ані сховища для ВАВ, ані п'ятьох сховищ для кондиційованих РАВ АЕС не збудовано. Створення сховищ належить до компетенції та відповідальності Державного агентства з управління зоною відчуження (розпорядник коштів Фонду РАВ).

Стосовно висловлювання «Численні поломки та аварійні зупинки в роботі реакторів атомних станцій в останні кілька років стали постійними, що свідчить про великий знос обладнання»

Аварійні зупинки (зупинки дією аварійного захисту) реакторів АЕС відбуваються постійно і щорічно, а не тільки в останні кілька років. Зважаючи на те, що завжди існує вірогідність відмови обладнання АЕС, а персонал АЕС, заводів-виробників, проектних установ може помилятися. Все це є основними причинами аварійних зупинок реакторів не тільки АЕС України, а в усьому світі.

ДП «НАЕК «Енергоатом» постійно працює над підвищенням надійності роботи обладнання і персоналу АЕС. Зважаючи на зазначене кількість аварійних зупинок реакторів дією аварійного захисту за весь період експлуатації постійно знижується, наприклад, за період 1993-2017 рр. вона знизилася з 27 до 3 зупинок на рік.

Стосовно висловлювання «Термін служби для українських реакторів типу ВВЕР протягом останніх років неодноразово вже продовжувався»

В Україні наразі в експлуатації знаходяться тільки енергоблоки типу ВВЕР (15 енергоблоків). На сьогодні продовжено термін експлуатації дев'ятьох енергоблоків, для всіх цих енергоблоків продовження експлуатації відбувалося вперше, тому є невірним твердження про неодноразове продовження терміну експлуатації енергоблоків АЕС. Доречі, відповідно до прийнятої міжнародної практики, Держатомрегулювання не встановлює в ліцензії на експлуатацію енергоблока обмеження щодо терміну його експлуатації на енергетичних рівнях потужності після продовження строку експлуатації (наприклад, в ліцензії на експлуатацію енергоблока № 4 Запорізької АЕС). Згідно з чинними нормативними документами з безпеки, рішення про можливість подальшої експлуатації енергоблока АЕС приймається Держатомрегулювання за результатами періодичної переоцінки безпеки, яка проводиться кожні десять років. Тому, у ліцензії встановлено строк

чергової переоцінки безпеки. Така періодична переоцінка безпеки проводиться для кожного енергоблока кожні десять років.

Стосовно висловлювання «Нажаль, атомна галузь на сьогодні знаходиться в катастрофічному стані, разом з тим, що в державі немає коштів на ремонт та модернізацію, є ще питання й до якості ядерного палива»

Необхідний рівень безпеки експлуатації АЕС забезпечується, про що свідчать позитивні результати інспекційних перевірок наглядових органів та успішне вирішення завдань щодо продовження терміну експлуатації енергоблоків АЕС.

Показники надійності експлуатації ядерного палива на АЕС України відповідають міжнародним показникам. Крім того, за останні 10 років на енергоблоках ДП «НАЕК «Енергоатом» спостерігається стійка тенденція зниження кількості виявлених негерметичних ТВЗ, так з 2008 року цей показник зменшився приблизно у 3 рази (або на 72%).

Стосовно висловлювання «Як на мою думку, потрібно негайно провести дуже серйозний аудит всіх атомних станцій України і припинити дію тих атомних станцій, які вичерпали свій ресурс, враховуючи те, що на думку авторитетного міжнародного видання Energy Research&Social Science прогнозується можлива ядерна аварія на одній з українських АЕС, ймовірність чого складає 80% протягом найближчих п'яти років. Найбільш небезпечні, з точки зору Energy Research&Social Science є Рівненська та Південно-Українська АЕС. Перша – уведена в експлуатацію в 1980-1981 роках з реакторами типу ВВЕР-440, тоді як на інших – ВВЕР-1000. Друге – збудована у 1975-1982 роках і має поки що невирішені проблеми з охолодженням, через що в весняно-літний сезон станції доводиться працювати зі штучними обмеженнями потужності»

Стосовно аудиту див. вище відповідь на п.1 запиту.

Припинення експлуатації енергоблоків з вичерпаним проектним строком експлуатації є неможливим з точки зору необхідності забезпечення енергетичної безпеки країни. До того ж воно є економічно недоцільним, тому що витрати на продовження експлуатації одного блока становить приблизно 3-5% від вартості будівництва нового енергоблока.

На Рівненській АЕС, окрім двох енергоблоків з реакторами типу ВВЕР-440, експлуатуються ще 2 енергоблоки з реакторами ВВЕР-1000. Строк експлуатації енергоблоків № 1 та №2 Рівненської АЕС продовжений до 2030 та 2031 року відповідно. Проблеми з охолодженням на Южно-Українській АЕС не впливають на безпеку експлуатації ЮУАЕС.

Щодо думки «авторитетного міжнародного видання Energy Research&Social Science», звертаємо увагу на те, що, по-перше, вказане видання не є фаховим у ядерній енергетиці. Стаття «Reassessing the safety of nuclear power», авторами якої є Spencer Wheatley, Benjamin K. Sovacool, Didier Sornette, написана ще в 2015 році невідомими ядерному товариству «фахівцями», містить застарілу та недостовірну інформацію. По-друге, його цитують виключно російські та проросійські ЗМІ, налаштовані на дискредитацію української енергетичної галузі. По-третє, теза про 80% ризиків жодним чином не обґрунтована. Таким чином, вказане «дослідження» не є релевантним та спростування не потребує.

Стосовно висловлювання «Так, згідно з даними ДП «НАЕК «Енергоатом» у I кварталі 2018 року виробництво електроенергії скоротилося до 22,045 млрд кВт/ч (-7,5% в порівнянні з аналогічним періодом 2017 року). В роботі АЕС України за січень-березень 2018 зафіксовано п'ять облікових порушень, це на чотири більше, ніж за аналогічний період 2017 року. За підсумками I кварталу цього року різко зросла і загальна

тривалість позапланових/ аварійних зупинок в роботі енергоблоків АЕС – 341,4 діб проти 187,88 діб за I квартал 2017 року, що свідчить про велику проблему та загрозу»

Протягом січня - березня 2018 року зафіксовано п'ять облікових порушень в роботі АЕС України, що не на чотири, а на три більше, ніж за аналогічний період 2017 року. Усі вони оцінені за міжнародною шкалою INES рівнем «нижче шкали/рівень 0», тобто вони не є суттєвими для безпеки АЕС.

Всі види ремонтів енергоблоків АЕС (капітальні, середні та поточні) плануються відповідно до вимог нормативної документації. Дата початку планово-попереджувальних ремонтів кожного енергоблока залежить від планової тривалості паливної кампанії та режимів роботи енергоблоків, а тривалість ремонту – від обсягів запланованих робіт щодо ремонту, реконструкції або модернізації обладнання. Річні графіки ремонтів енергоблоків АЕС затверджуються та коригуються наказами Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. Тривалість капітальних і середніх ремонтів обґрунтована необхідністю проведення робіт з продовження строку експлуатації та робіт, спрямованих на підвищення безпеки та ефективності експлуатації АЕС. Нормативна тривалість поточних ремонтів (для усунення відмов обладнання під час роботи на потужності) на рік складає 142 доби або 35,5 доби у квартал.

Загальна тривалість перебування енергоблоків АЕС у всіх видах ремонтів у першому кварталі 2018 року склала 341 добу, з яких тривалість двох капітальних і шести середніх ремонтів – 335 діб, а двох поточних ремонтів – 7 діб, що значно менше нормативної. Ремонти на енергоблоках РАЕС-2 та ХАЕС-2 відносяться не до аварійних ремонтів, як зазначено у депутатському запиті, а саме до поточних ремонтів.

Стосовно висловлювання «Не дивлячись на те, що більшість блоків на українських АЕС вже застаріло і подальша їх інтенсивна експлуатація веде до техногенних та екологічних ризиків, ДП «НАЕК «Енергоатом» наполягає на продовженні терміну експлуатації діючих атомних енергоблоків!»

Продовження терміну експлуатації енергоблоків у світі є широко розповсюдженою практикою: сьогодні з діючих 454 ядерних реакторів 298 реакторів АЕС знаходяться в експлуатації понад 30 років, 100 енергоблоків експлуатуються 40 років та більше. Практичний досвід вже мають Великобританія, Канада, Росія, США, Франція, Угорщина та інші країни. Україна також входить до цього переліку, на сьогодні у понадпроектний термін, відповідно до виданих ліцензій Держатомрегулювання, працюють вже дев'ять вітчизняних енергоблоків.

Продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний термін виконується у повній відповідності до норм міжнародного права, з суворим дотриманням вітчизняного законодавства в ядерній сфері. Рішення про продовження експлуатації енергоблоків у понадпроектний строк приймається регулюючим органом тільки за умови того, що рівень безпеки енергоблока АЕС є не нижчим, ніж встановлений в нормах та правилах з безпеки.

При цьому для підвищення рівня безпеки в рамках підготовки до продовження експлуатації енергоблока ВП АЕС виконує заходи з підвищення безпеки в максимально можливому обсязі з урахуванням технічних та інших можливостей. Завдяки заходам з підвищення рівня безпеки, які виконуються в рамках продовження експлуатації, рівень безпеки енергоблоків АЕС з продовженим терміном експлуатації є навіть вищим, ніж у інших енергоблоках.

Стосовно висловлювання «Складається враження, що Уряд свідомо не бачить можливих загроз техногенного та радіаційного характеру на всій території України (і не тільки для нашої держави), а робить все можливе, щоб про них замовчувати, у надії, що якось все обійдеться»

Нагляд за «можливими загрозами техногенного та радіаційного характеру» здійснюється Держатомрегулювання, Державною службою з надзвичайних ситуацій України та іншими органами регулювання безпеки.

Органи державного регулювання безпеки, в межах своїх повноважень та у способи, передбачені чинним законодавством, здійснюють постійний державний нагляд за додержанням вимог законодавства, норм, правил і стандартів з питань ядерної, радіаційної та іншої безпеки, фізичного захисту та інше, проводять регулярні планові й позапланові інспекційні перевірки та інспекційні обстеження. Так, результати інспекційної діяльності Держатомрегулювання стосовно АЕС ДП «НАЕК «Енергоатом» свідчать про те, що вимоги безпеки, встановлені у нормах, правилах та дозвільних документах, на АЕС України застосовуються правильно і виконуються у повному обсязі, стан ядерної безпеки на АЕС відповідає вимогам чинних норм, правил та стандартів з безпеки у сфері використання ядерної енергії та вимогам експлуатаційної документації.